

UCHWAŁA NR V/44/19
RADY GMINY ZAPOLICE
z dnia 14 lutego 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432 i poz. 2500) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 998, poz. 1076, poz. 1544 i poz. 416) Rada Gminy Zapolice uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się **Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019 – 2021** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zapolice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Zapolice.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Piotr Paweł Hryniuk

Załącznik do uchwały
Nr V/44/19
Rady Gminy Zapolice
z dnia 14 lutego 2019 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019 – 2021

Zapolice 2019 r.

Spis treści

I. WSTĘP.....	3
II. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	4
1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	5
2. Rodziny dysfunkcyjne.....	7
III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA, PRZYCZYNY I TENDENCJE WYSTĘPUJĄCYCH NIEPRAWIDŁOWOŚCI W GMINIE ZAPOLICE.....	8
1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Zapolice.....	8
2. Zasoby instytucjonalne w obszarze wsparcia rodziny na terenie gminy Zapolice.....	11
IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.....	13
1. Kierunki działań w zakresie wsparcia rodziny na lata 2019 – 2021.....	14
2. Cel główny i cele szczegółowe.....	14
V. HARMONOGRAM ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ.....	17
VI. SPOSÓB KONTROLI I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU.....	17
VII. REALIZATORZY PROGRAMU.....	17
VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	18
IX. PODSUMOWANIE.....	19
X. PODSTAWA PRAWNA.....	20

Załącznik:

1. Harmonogram realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019-2021.

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019-2021 został opracowany na podstawie art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.). Fundamentalnym założeniem tego Programu jest, przede wszystkim dobro dzieci, co bardzo dobrze odzwierciedla preambuła ww. ustawy, tj. „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”. Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019-2021 stanowi kontynuację i uzupełnienie Gminnego Programu Wspierania Rodziny 2016-2018 i zakłada rozwój zintegrowanego systemu wsparcia rodziny na terenie gminy Zapolice poprzez realizację szeregu kompleksowych działań.

Rodzina szczególnie oddziałuje na osobowość dziecka, jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. Istnieją różne typy rodzin reprezentujące różne rodzaje postaw wychowawczych, a te z kolei wpływają na przyjmowane przez dzieci i młodzież postawy społeczno – moralne. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest wartością, której – w odniesieniu zarówno do jednostki, jak i do całego społeczeństwa – nie można niczym równoważnym zastąpić.

Rodzina, zarówno ta duża, jak i mała, spełnia w społeczeństwie wiele różnych funkcji. Funkcje te można ogólnie podzielić na cztery grupy. Pierwszą i podstawową funkcją rodziny jest prokreacja i podtrzymanie ciągłości rodu. Druga polega na socjalizacji dzieci, czyli nauczaniu ich reguł zachowania, uznanych prawideł postępowania w danym społeczeństwie i przekazaniu przyjętego systemu wartości. Trzecią funkcją rodziny jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb (np. jedzenia, schronienia i ubrania) jej członkom. Czwarta polega na wskazaniu odpowiedniego miejsca w społeczeństwie. Warto też wspomnieć, że rodzina jako grupa społeczna jest z natury cykliczna, czy też odnawialna. Człowiek, w miarę upływu lat, pełni kolejne role w rodzinie.

Ważnym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę oraz na wszechstronną pomoc rodzinie w kryzysie, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami. Prawidłowa diagnoza problemów rodziny oraz działania profilaktyczne wspierające dziecko w rodzinie są formą najbardziej optymalną i skuteczną. Praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające utrzymanie pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Diagnozy wskazują, że przeważającymi problemami społecznymi występującymi na terenie gminy Zapolice są:

- długotrwała i ciężka choroba,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- alkoholizm,
- ubóstwo,

- niezaradność w sprawach życiowych (dziedziczna i nabyta) i potrzeba ochrony macierzyństwa.

Program wspierania rodziny skierowany jest przede wszystkim do tych rodzin, które z racji doświadczanych problemów przekraczających ich zasoby, nie są w stanie samodzielnie wypełniać funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. Ze względu na zakres i rodzaj problemów, jakie towarzyszą tym rodzinom, istnieje ryzyko doświadczenia przez nie zjawiska wykluczenia społecznego. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu winno być realizowane poprzez rozpoznanie przyczyn dysfunkcji oraz prowadzenie działań pomocowych. Działania należy, przede wszystkim ukierunkować na osoby, które mimo podejmowanych wysiłków nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudności życiowych. Do grup szczególnego ryzyka należą osoby młode pochodzące z ubogich, dysfunkcyjnych rodzin, osoby niepełnosprawne, osoby uzależnione od alkoholu.

Wiodącym tematem na terenie gminy Zapolice jest problematyka ochrony rodziny, a w szczególności szeroko rozumiana opieka nad dzieckiem. Dzieci są szczególną grupą społeczną, która nie posiada wystarczających zasobów własnych, by móc samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby. Dlatego też, w celu prawidłowego działania w społeczeństwie dzieci potrzebują wsparcia osób, które w sposób efektywny przyczynią się do ich rozwoju umożliwiając jednocześnie aktywne uczestnictwo w życiu ogólnospołecznym.

Program jest spójny z przyjętą Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Zapolice na lata 2011 – 2021, w której rozpatrywane są kwestie dotyczące dysfunkcji rodzin, które w istotny sposób zakłócają funkcjonowanie dziecka. Pomoc ma na celu prowadzić do sytuacji, w której rodziny zaczną samoistnie przezwycięzać problemy, działając skutecznie przy udziale własnych środków, a także zasobów, jakie gwarantuje środowisko lokalne.

II. WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ

Głównym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019-2021 jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działania mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno – edukacyjno – wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

Zasadą nadrzędną Programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje skuteczność podejmowanych działań. Zakłada się, że skuteczność działań w zakresie przeciwdziałania dysfunkcji rodziny będzie osiągnięta w szczególności poprzez wczesne podejmowanie działań profilaktycznych przed wystąpieniem problemu oraz pracę z dziećmi oraz ich rodzicami w ich środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym.

Celem działań jest zapobieganie powstawania sytuacji mających niekorzystny wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodziny, wsparcie jej w zakresie występujących niedomagań, zabezpieczenie potrzeb, wpływanie na poprawę trybu i jakości życia, pomoc we wzmocnieniu jej wydolności opiekuńczo – wychowawczej oraz w sytuacjach zagrożenia dobra dziecka.

Nawiązując do zapisów ustawy, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

1. Zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.), ustawa nakłada na gminę:

- 1) opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo–wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo–terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich Wojewodzie Łódzkiemu, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Ustawa wprowadziła do systemu pomocy osobę asystenta rodziny, który ma pełnić zasadniczą rolę we wspieraniu rodziny i dziecka. Asystenci mogą proponować realną pomoc, a także dokonując analizy sytuacji poszczególnych rodzin, proponować najskuteczniejsze wsparcie i kierować osoby zainteresowane do uczestnictwa w grupach samopomocowych, programach lub współpracy z pracownikami socjalnymi bądź specjalistami. Asystent rodziny z założenia ma pomagać rodzinie w środowisku i towarzyszyć w rozwiązywaniu trudnych sytuacji, jego elastyczny zadaniowy czas pracy dostosowany będzie do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb.

Asystent rodziny, współpracujący z rodziną dysfunkcyjną pełni funkcje, min.:

- wsparcia psychiczno – emocjonalnego,
- funkcję diagnostyczno – monitorującą,
- funkcję opiekuńczą,
- funkcję doradczą,
- funkcję mediacyjną,
- funkcję wychowawczą,
- funkcję motywująco – aktywizującą.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzinami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- informowanie i poradnictwo.

Celem pomocy rodzinie jest niedopuszczenie do umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, bądź stworzenie warunków do jak najszybszego powrotu dzieci do domu. Praca asystenta rodziny ze względu na jej charakter (towarzyszenie rodzinie w środowisku) może być skutecznym narzędziem w szybkiej poprawie funkcjonowania rodzin mających przejściowe trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny będzie prowadzone w formie pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- placówek wsparcia dziennego;
- rodzin wspierających.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez Wojewodę Łódzkiego.

2. Rodziny dysfunkcyjne

Dysfunkcjonalność rodziny powoduje zaburzenie stosunków emocjonalnych i interpersonalnych między rodzicami oraz między rodzicami, a dziećmi. Zakłócony zostaje klimat życia domowego, tworząc traumatyczną atmosferę życia rodzinnego. Środowisko rodziny dysfunkcyjnej jest niestabilne. Więzy emocjonalne między rodzicami, a dzieckiem są osłabione. Nie wszystkie problemy dotyczące rodzinę prowadzą do patologii, ale ze względu na negatywne konsekwencje dla życia społecznego i jednostek, są w centrum zainteresowania odpowiednich instytucji i służb. System opieki nad dzieckiem i rodziną stanowi jeden z elementów zadań w zakresie pomocy społecznej, polityki prorodzinnej oraz profilaktyki uzależnień. Celem strategicznym jest tworzenie systemu pomocy dziecku i rodzinie pozwalającego na utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej lub zapewnienie opieki i wychowania poza rodziną naturalną z zachowaniem preferencji form prorodzinnych.

Praca socjalna na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi ma na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno – bytowych dzieci, takich jak: wyżywienie, odzież dostosowana do pory roku, odpowiednie warunki mieszkaniowe – w tym miejsce do spania, nauki i zabawy oraz warunki sanitarno – higieniczne panujące w środowisku rodzinnym.

Celem pracy socjalnej jest także pomoc i wsparcie w przezwyciężaniu występujących w rodzinie problemów i niwelowaniu istniejących zaniedbań, jak również przeciwdziałanie powstawaniu, czy pogłębianiu się demoralizacji i patologii całej rodziny. Pracę socjalną poprzedza ocena i diagnoza sytuacji rodziny, w tym m. in. określenie sytuacji dziecka w rodzinie oraz deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci. W ramach pracy socjalnej, w sytuacji zagrożenia (szczególnie dobra i bezpieczeństwa dziecka), podejmowane będą działania interwencyjne. Ważną rolę w prowadzonej pracy socjalnej odgrywa współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się daną rodziną, np. szkołą, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, sądem rodzinnym, służbą zdrowia, policją, itp.

Praca socjalna z rodzinami, w których występuje problem opiekuńczo – wychowawczy, jest skierowana do tych rodzin, które posiadają dzieci do 18 roku życia, w których występuje przynajmniej jedna z podanych niżej dysfunkcji:

- 1) alkoholizm, narkomania rodziców powodujące w następstwie demoralizację dzieci i braki w zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodziny,
- 2) przemoc w rodzinie powodująca konieczność zajęcia się w ramach pracy socjalnej ofiarami przemocy i jej sprawcą,
- 3) zaburzenia lub choroba psychiczna członka rodziny,
- 4) niedojrzałość emocjonalna matki, brak ojca, niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, której następstwem jest niewłaściwe pełnienie ról rodzicielskich, zaniedbywania opiekuńczo – wychowawcze dzieci,
- 5) problemy wychowawcze z dziećmi, zarówno w środowisku rodzinnym, jak i szkolnym w wyniku czego rodziny często objęte są kuratelą sądową, a dzieci pomocą w formie uczestnictwa w zajęciach świetlicy środowiskowej,
- 6) zaniedbania względem dzieci zarówno w sferze opiekuńczo – wychowawczej, emocjonalnej jak i szkolnej.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach w ramach pracy socjalnej na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, współpracują z nauczycielami, świetlicami socjoterapeutycznymi, Sądem, pedagogami szkolnymi, KPP w Zduńskiej Woli, Kuratorami Sądowymi, uzgadniają wizyty w poradniach, pomagają w pisaniu pozwów alimentacyjnych, rozwodowych, itp.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA, PRZYCZYNY I TENDENCJE WYSTĘPUJĄCYCH NIEPRAWIDŁOŚCI W GMINIE ZAPOLICE

1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Zapolice

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, bezrobocie, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują diagnozy problemów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach udziela pomocy w szczególności z powodów: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietność, bezrobocia, niepełnosprawność, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, przemocy w rodzinie zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, alkoholizmu i narkomanii, trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, itp. Katalog przesłanek umożliwiających przyznanie świadczeń z pomocy społecznej jest otwarty i tak naprawdę można przyznać świadczenia również w innych przypadkach, niż przewiduje to ustawa, pod warunkiem, że są uzasadnione i konieczne dla dobra osoby lub rodziny, a także najbliższego otoczenia (racjonalne i celowe).

Gmina Zapolice leży w środkowej części województwa łódzkiego, w powiecie zduńskowolskim, na południe od miasta Zduńska Wola – ośrodka o znaczącej regionalnej skali gospodarczej. Centralnym ośrodkiem gminy jest wieś Zapolice. Gmina Zapolice jest jedną z mniejszych obszarowo i liczebnie gmin regionu łódzkiego oraz powiatu zduńskowolskiego. Obszar gminy obejmuje 81 km², tj. 8100 ha. Stanowi to 0,44% powierzchni województwa łódzkiego i 21,95 % powierzchni powiatu zduńskowolskiego. Liczba ludności na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiła 5167 osób i stanowi około 0,20 % liczby ludności województwa łódzkiego i około 7,38 % liczby ludności powiatu zduńskowolskiego. Graniczy z miastem Zduńska Wola, gminą Zduńska Wola, gminą Sieradz, gminą Widawa, gminą Burzenin i gminą Sędziejowice. Gmina Zapolice, to gmina wiejska. Liczba podmiotów gospodarczych wynosi 320. W porównaniu z rokiem 2016 wzrosła o 86 podmioty. Z danych Ewidencji Ludności, wynika, że na dzień 31 grudnia 2018 r. Gmina Zapolice liczyła **5167** mieszkańców, wśród których mniejszość stanowiły kobiety, tj. 48,87 %. Dzieci i młodzież poniżej 18 roku życia stanowiły 19,16% ogółu mieszkańców gminy Zapolice (tabela 1).

Tabela 1. Stan ludności Gminy Zapolice w 2018 roku

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0 - 2	84	87	171
3	26	28	54
4-5	38	60	98
6	34	26	60
7	41	18	59
8-12	153	137	290
13 -15	77	68	145
16 -17	51	62	113
18	28	29	57
19 -65	1842		1842
19 - 60		1422	1422
>65	268		268
>60		588	588
Ogółem	2642	2525	5167

Opracowanie własne.

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy, jak również całego powiatu zduńskowolskiego nadal pozostaje bezrobocie. Na dzień 31 grudnia 2018 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zduńskiej Woli zarejestrowanych było 143 osób bezrobotnych w tym 69 kobiet. Prawo do zasiłku z tego tytułu posiadało jedynie 21 osób w tym 8 kobiet.

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2018 r. wśród 92 rodzin korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 43 rodzin (103 osoby). Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność długotrwała choroba (tabela 2). Uwzględniając typologię rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2018 r., to rodziny z dziećmi stanowiły 45,65 % ogółu świadczeniobiorców.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli wynika, że w 2018 r. w pieczy zastępczej pozostawało 5 dzieci, w tym: - w placówce opiekuńczo – wychowawczej – 3 dziecko; w rodzinach zastępczych spokrewnionych - 2 dzieci z terenu Gminy Zapolice. W porównaniu do lat 2016 – 2018 stan uległ zmianie na niekorzyść.

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2017 i 2018 roku

Powód trudnej sytuacji/przyznania pomocy	2017	2018
Ubóstwo	34	21
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	2	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	11	7
Bezrobocie	60	43
Niepełnosprawność	40	36
Długotrwała choroba	50	51
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	17	14
Przemoc w rodzinie	1	0
Alkoholizm	25	25
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	2
Zdarzenia losowe	4	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Opracowanie własne.

Z analizy zestawienia przyczyn udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach w latach 2017 – 2018 wynika, że dominującymi przyczynami korzystania ze świadczeń było, przede wszystkim, długotrwała lub ciężka choroba bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm, ubóstwo.

Z tabeli nr 2 wynika, że liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy utrzymuje się na podobnym poziomie, co jest przesłanką do opracowania i wdrażania Gminnego Programu Wsparcia Rodziny, którego celem będzie usamodzielnienie rodzin.

Ponadto, analizując sytuację rodzin korzystających z pomocy można stwierdzić, że nadal w Gminie Zapolice występuje bezrobocie ukryte oraz praca w szarej strefie. Związane jest to w głównej mierze z przyjętymi negatywnymi wzorcami zachowań w rodzinie, brakiem odpowiedzialności za swoją przyszłość, niskim wykształceniem, niską świadomością, brakiem przewidywalności, życiem „z dnia na dzień”, itp.

Pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach aktualnie znajdują się 92 rodziny, z czego 45,65 % stanowią rodziny z dziećmi. W rodzinach tych wychowuje się 77 dzieci.

Tabela 3. Struktura rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej w 2018 roku

Rodziny o liczbie dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1	19	59
2	16	69
3	4	19
4	2	12
5	0	0
6	1	8
7 i więcej	0	0
Razem	42	167

Opracowanie własne.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2018 r. udzielono wsparcia: **92 rodzinom** – na podstawie ustawy o pomocy społecznej; **71 rodzinom** – na podstawie ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, **424 rodzinom** – na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, **18 rodzinom** – na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, **1 rodzina** – na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych, **41 rodzinom** – na podstawie ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów).

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

Opieką Publicznego Przedszkola w Zapolicach objętych jest 33 dzieci, Oddziału Przedszkolnego Społecznej Szkoły Podstawowej w Rembieszowie objętych jest 31 dzieci oraz Oddziału Przedszkolnego Szkoły Podstawowej w Zapolicach objętych jest 83 dzieci. Edukacja szkolna w Gminie Zapolice realizowana jest w 2 szkołach: Szkoła Podstawowa im. 4 Pułku Piechoty Legionów w Zapolicach oraz w Społecznej Szkole Podstawowej w Rembieszowie – łącznie 465 uczniów. Dodatkowo wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej (tj. od 01.10.2018 r. 792, 00 zł na osobę w rodzinie), mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, a od 01.01.2019 z wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

2. Zasoby instytucjonalne w obszarze wsparcia rodziny na terenie Gminy Zapolice

Program Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019 – 2021 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 4. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny z gminy Zapolice

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Gminy Zapolice Plac Strażacki 5 98-161 Zapolice	– przyznawanie i wypłacanie stypendiów, – organizowanie wycieczek letniego i zimowego, – zapewnienie opieki dzieciom w wieku do lat 3, – szczególne wsparcie dla rodzin, w tym wielodzietnych.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach Plac Strażacki 5 98-161 Zapolice	– praca socjalna, – pomoc finansowa i rzeczowa, – dożywianie dzieci w szkołach, – wydawanie żywności w ramach współpracy z Bankiem Żywności, – realizacja wypłaty świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych – usługi opiekuńcze,

		- specjalistyczne poradnictwo: porady prawne, konsultacje psychologiczne, - aktywizacja społeczno – zawodowa, - wspieranie aktywności lokalnej, - zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny, - monitorowanie środowisk zagrożonych, - współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, - realizacja rządowych programów osłonowych, - współpraca z Poradniami Psychologiczno – Pedagogicznymi i Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności.
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zapolicach Plac Strażacki 5 98-161 Zapolice	- wsparcie psychologiczne, - przeciwdziałanie problemom związanych z nadużywaniem alkoholu, - organizowanie kolonii i zimowisk, - prowadzenie świetlicy środowiskowej, - kierowanie na leczenie odwykowe.
4.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny Plac Strażacki 5 98-161 Zapolice	- wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy, - procedura „Niebieskiej Karty”, - realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w powiecie zduńskowolskim na lata 2011 – 2020.
5.	Placówki służby zdrowia z terenu gminy Zapolice	- działalność w ramach profilaktyki i opieki zdrowotnej, - realizacja gminnych programów zdrowotnych.
6.	Placówki oświatowo – wychowawcze z terenu gminy Zapolice	- działalność edukacyjno – wychowawcza, - wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców i dzieci, - działania integracyjne,
7.	Parafie z gminy Zapolice	- działalność charytatywna, paczki świąteczne dla rodzin, organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży.
8.	KPP w Zduńskiej Woli/dzielnicowy	- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem, - procedura „Niebieskiej Karty”.
9.	Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Zapolicach ul. Główna 14 98-161 Zapolice	- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, - prowadzenie świetlicy środowiskowej i pomoc w odrabianiu lekcji, - działania środowiskowe (rodzinne imprezy integracyjne), - organizowanie wystaw, koncertów, pokazów, itp. prezentujących międzypokoleniowe osiągnięcia rodzinne.

10.	Organizacje pozarządowe – KGW, Stowarzyszenia, OSP	– organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, – działania środowiskowe (rodzinne imprezy integracyjne), – organizowanie wystaw, koncertów, pokazów, itp. prezentujących międzypokoleniowe osiągnięcia rodzinne.

Opracowanie własne.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019 – 2021, przewiduje tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i rodzin. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmiernienia się ze swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystywanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Pomoc, którą oferuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach będzie nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała się zmierzyć z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

IV. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Działania pomocowe zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019 – 2021, opierać się będą na potencjale rodziny, starając się wzmocnić kompetencje społeczne i wychowawcze rodziców oraz wspierać dziecko w procesie rozwoju w oparciu o bazę specjalistów w zakresie diagnozy, wychowania, terapii i pracy socjalnej. Głównym zadaniem jest wzbudzenie i podtrzymanie motywacji rodzin do współpracy i uświadomienie rodzicom, że dzieci zawsze ich potrzebują i że to oni powinni stanowić oparcie dla domu niezależnie od sytuacji, w jakiej aktualnie sami się znajdują. Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie, uświadomienie rodzicom (opiekunom) oraz dzieciom ich ról społecznych i podjęcie obowiązków przypisanych tym rolom zgodnie z oczekiwaniami naszego społeczeństwa. Fundamentem będzie wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice, jak i dzieci, znajdują oparcie i chęć do działania.

Działania pomocowe podzielone zostały na 3 grupy obejmujące swoimi obszarami pomoc rodzinie jako całości, pomoc dziecku jako osobie będącej w szczególnej sferze naszych zainteresowań oraz pomoc rodzicom, którzy mają (a przynajmniej powinni mieć) wiodącą rolę w życiu rodziny. Podział ten ma znaczenie czysto formalne, ponieważ rodzina traktowana jest jako całość i nie da się poprawić zaburzonych relacji rodzinnych pracując tylko z dzieckiem lub tylko z rodzicami. Podobnie pozytywnych efektów nie da się uzyskać jedynie poprzez pracę w oparciu o placówkę, gdyż niejednokrotnie głównym terenem pracy pomocowej jest środowisko miejsca zamieszkania rodziny oraz zaangażowanie w pomoc wielu różnych osób i podmiotów. Organizacja właściwie skonstruowanej pracy socjalnej wymaga włączenia się terenowych pracowników socjalnych. Kompleksowość i właściwy dobór działań z oferty pomocowej oparte na dobrej diagnozie są elementami warunkującymi skuteczność działania programu i uzyskiwania rezultatów.

Podstawowymi założeniami Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019-2021 są:

- 1) zapobiegać powstawaniu sytuacji wymagających interwencji kryzysowej,

- 2) zapobiegać uzależnieniom od substancji psychoaktywnych,
- 3) zapobiegać niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- 4) zapobiegać niepowodzeniom szkolnym,
- 5) zapobiegać niedożywieniu dzieci,
- 6) zapewnić opiekę nad dziećmi podczas pracy rodziców,
- 7) rozwiązywać sytuacje kryzysowe,
- 8) udzielać pomocy w przezwyciężaniu uzależnień,
- 9) zapewnić opiekę nad dziećmi wymagającymi oddziaływania wychowawczego,
- 10) pomagać w przezwyciężeniu trudności szkolnych,
- 11) zapewnić integralny rozwój psychofizyczny,
- 12) zabezpieczyć podstawowe potrzeby materialne rodziny,
- 13) przeciwdziałać marginalizacji i degradacji społecznej całych rodzin,
- 14) poszukiwać nowych alternatywnych rozwiązań w zakresie pracy z dzieckiem,
- 15) koordynować wszystkie działania instytucji samorządowych, a także organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą potrzebującym dzieciom,
- 16) aktywizować dzieci na rzecz własnego rozwoju.

1. Kierunki działań w zakresie wsparcia rodziny na lata 2019 – 2021

- 1) Wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach, pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny.
- 2) Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych.
- 3) Poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin.
- 4) Poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi.
- 5) Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.
- 6) Wspieranie rodziny w realizacji jej funkcji wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych, ochrona praw rodziny i dziecka.
- 7) Podejmowanie pełnych działań podmiotów publicznych oraz niepublicznych na rzecz rodzin.
- 8) Promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą, opartych na elastyczności, kompleksowości, efektywności, ciągłości i różnorodności form działania.
- 9) Przeciwdziałanie stanom grożącym degradacją społeczną, bezradnością społeczną.
- 10) Uzupełnianie braków zdrowotnych, edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i materialnych rodzin i dzieci.
- 11) Integracja podmiotów stanowiących bezpośrednie otoczenie wychowawcze dziecka oraz przeciwdziałanie i likwidacja czynników dezorganizujących środowisko wychowawcze dzieci i młodzieży.
- 12) Rozwijanie środowiska społecznego sprzyjającego wyzwalamiu potrzeb intelektualnych, twórczych, organizacyjnych i społecznych dzieci i młodzieży.
- 13) Ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, wykojeniem oraz przestępczością.
- 14) Pomoc w integracji rodziny z jej otoczeniem społecznym.

2. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Reasumując powyższe założenia i priorytety w realizacji programu, sformułowano:

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i tworzenie sprzyjających warunków jej prawidłowemu funkcjonowaniu

Dla skutecznej realizacji Programu i osiągnięcia celu głównego sformułowano cztery cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny.

1. Praca z rodziną w ramach Programu:

- 1) Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego:
 - a) wsparcie dla rodzin z osobą długotrwale bezrobotną,
 - b) rozwój systemu wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną i starszą,
 - c) wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem,
 - d) wsparcie rodzin z problemem uzależnienia,
 - e) wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
- 2) Poradnictwo specjalistyczne (psycholog, prawnik, pracownik socjalny),
- 3) Kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 4) Dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych,
- 5) Zapobieganie niedożywieniu dzieci z rodzin ubogich,
- 6) Akcje pomocowe:
 - a) zbiórka podręczników i zabawek,
 - b) zbiórka odzieży używanej,
- 7) Udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych,
- 8) Wspieranie rodziców w funkcjach opiekuńczo – wychowawczych:
 - a) akcje promocyjne i propagandowe
 - b) rodziny wspierające i asystent rodziny.

Cel szczegółowy 2. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.

1. Praca z dziećmi w ramach Programu:

- 1) Pomoc dla dzieci z rodzin nie objętych programami rządowymi w zakresie przygotowania wyprawki szkolnej,
- 2) Dofinansowanie wycieczki letniej i zimowej dla dzieci w tym dofinansowanie obozu terapeutycznego dla dzieci z grup ryzyka, wspieranie wyjazdów integracyjnych dzieci i młodzieży ,
- 3) Dostęp do specjalistów dziecięcych dla wszystkich dzieci w terenie Gminy Zapolice (niezależnie od dochodu rodziny - psycholog, logopeda),
- 4) Tworzenie funduszy stypendialnych oraz przyznawanie stypendiów dla dzieci uzdolnionych z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej,
- 5) Wspieranie promowania lokalnych liderów,
- 6) Utworzenie świetlicy środowiskowej lub świetlicy socjoterapeutycznej (pomoc w odrabianiu lekcji, kółko zainteresowań, wspólne gry i zabawy, pogadanki, wycieczki krajoznawcze, Internet, filmy).

- 7) Włączanie do programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno – edukacyjno – wychowawczych z zakresu dewiacji i dysfunkcji społecznych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień,
- 8) Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem:
 - kontynuowanie i wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.
- 9) Inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulacje medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych,

2. Bezpieczeństwo (dewiacje, patologie i dysfunkcje) realizowane w ramach Programu:

- 1) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- 2) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:
 - a) diagnoza skali zjawiska,
 - b) rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym,
 - c) rozwijanie programów promujących przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 3) Promocja programów profilaktyczno – edukacyjnych realizowanych z Policją,
- 4) Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży,
- 5) Ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie,
 - a) akcje informacyjne dla rodziców na temat zagrożeń uzależnieniami (alkohol, narkotyki, nikotyna, internet).
- 6) Kontrola zakazu sprzedaży papierosów i alkoholu dzieciom i młodzieży do lat 18.

Cel szczegółowy 3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

1. Praca z rodziną zastępczą w ramach Programu:

- 1) Promowanie rodzinnej opieki zastępczej,
- 2) Ochrona dzieci pozbawionych opieki w rodzinie naturalnej przed instytucjonalnymi formami opieki,
- 3) Realizowanie szkoleń w zakresie tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej,
- 4) Wszechstronna opieka nad dzieckiem pozbawionym elementarnego oparcia w rodzinie naturalnej.

Cel szczegółowy 4. Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną.

1. Edukacja (wzbogacenie i urozmaicenie standardowej oferty dydaktycznej) w ramach Programu:

- 1) Wspieranie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia,
- 2) Szkoła jako placówka integrująca wiedzę z różnych dziedzin, służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności,

- 3) Wspieranie i promocja uczniów uzdolnionych:
 - a) wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej.

2. Sport, rekreacja i wypoczynek w ramach Programu:

- 1) Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- 2) Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej i turystycznej,
- 3) Współpraca z klubami sportowymi,
- 4) Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
- 5) Wspieranie różnych form turystyki krajowej,
- 6) Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży:
 - a) doposażenie świetlic, klubów i miejsc spotkań.
- 7) Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie:
 - a) realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu,
 - b) poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych,
 - c) zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w okresie wakacyjnym i zimowym.

V. HARMONOGRAM ZAPLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Program przewidziany jest do realizacji na lata 2019-2021. Harmonogram realizacji działań podejmowanych w ramach realizacji „Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019 – 2021” stanowi załącznik do Programu.

VI. SPOSÓB KONTROLI I MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

Podmioty realizujące Program będą zobowiązane do składania kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach informacji nt. stanu realizacji, podjętych działań i wskaźników zadań ujętych w Programie, w terminie do 31 stycznia każdego roku.

W ramach monitoringu kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach, na podstawie zebranych informacji jednostkowych, sporządza roczne sprawozdanie z realizacji Programu i przedkłada Wójtowi Gminy, natomiast do 31 marca każdego roku, Wójt Gminy przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Zgodnie z art. 2 ust. 3 i art. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego. Obowiązek wspierania rodziny, jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

W związku z powyższym, głównym realizatorem Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach, jednak założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019 – 2021 powinny być realizowane przez wszystkie podmioty, które w ramach kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej oraz podmioty, bądź osoby specjalizujące się i mające kontakt z dzieckiem i rodziną. W związku z tym, przy realizacji Programu współpracować będą:

- 1) Właściwe referaty i stanowiska Urzędu Gminy Zapolice,
- 2) Gminna Komisja Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Zapolicach,
- 3) Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Zapolicach,
- 4) Placówki Oświatowe z terenu gminy Zapolice,
- 5) Placówki służby zdrowia z terenu gminy Zapolice,
- 6) Gminna Biblioteka Publiczna w Zapolicach,
- 7) Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Zapolicach,
- 8) Organizacje pozarządowe – KGW i OSP,
- 9) Parafia Rzymsko – Katolicka w Strońsku,
- 10) Kluby sportowe z terenu gminy Zapolice.

Partnerzy społeczni:

- 1) Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli,
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zduńskiej Woli,
- 3) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zduńskiej Woli,
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zduńskiej Woli,
- 5) Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli,
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Zduńskiej Woli.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Koordynator programu.

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla gminy Zapolice na lata 2019 – 2021 jest kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach.

2. Czas realizacji programu.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice została zaplanowana na lata 2019 – 2021. Program jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

3. Odbiorcy programu.

Adresatami programu są rodziny mieszkające na terenie Gminy Zapolice, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (rodziny dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy domowej, uzależnione od alkoholu, narkotyków i innych używek, małoletnie matki, małoletni ojcowie oraz rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia swoim i dzieci, zdarzeniami losowymi jak również sytuacjami kryzysowymi, itp.), zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska. Ponadto, przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

4. Źródła finansowania Programu

Środki na realizację Programu pochodzić mogą z :

- budżetu gminy (planowane w toku prac nad budżetem gminy),
- budżetu państwa (programy rządowe, konkursy, granty),
- dotacji zewnętrznych,
- środki finansowe od sponsorów.

IX. PODSUMOWANIE

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 r., poz. 998 z późn. zm.) nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego (gminę, powiat, województwo) zadania związane z wykorzystaniem ustawy. Wprowadza do systemu nowe jednostki, nowe funkcje (asystent rodziny, organizator pieczy zastępczej, koordynator pieczy zastępczej). Ustawa w większym stopniu niż dotychczasowe przepisy, wymusza na samorządach, a zwłaszcza gminach, prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze pracy z rodziną. Europejskie tendencje w opiece zastępczej opierają się o coraz większe zróżnicowanie usług nastawionych na udzielanie pomocy większej liczbie dzieci i młodych ludzi, coraz większy nacisk na umieszczanie dzieci pod opieką krewnych oraz rosnące wysiłki w pozyskiwaniu profesjonalnych opiekunów przygotowanych do pracy z młodymi ludźmi manifestującymi złożone problemy. Aby zapewnić właściwe formy pomocy, konieczna jest ścisła współpraca instytucjonalnymi, rodzinnymi, jak również alternatywnymi formami pomocy. Poszczególne formy opieki powinny być postrzegane, jako współzależne i nawzajem się dopełniające metody pracy z dziećmi.

Fundamentem systemu opieki musi być właściwe prawo, oparte na idei partnerstwa z rodzicami, świadome konieczności wspierania rodzin, jak również potrzeb i możliwości profesjonalistów pracujących z dziećmi, a także rodzin zastępczych. Poza tym należy zwiększyć nacisk na przestrzeganie praw dziecka. Przede wszystkim, ośrodki opieki nad dziećmi powinny respektować wymogi Konwencji o prawach Dziecka, która postrzega dzieci, jako podmioty posiadające określone prawa. Chodzi tu nie tylko o tradycyjnie rozumiane prawo do opieki ochrony i zaspokojenia potrzeb, ale również prawo do „partycypacji”, uczestnictwa.

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Zapolice na lata 2019 – 2021, jest Programem elastycznym, który będzie dostosowywany do bieżących potrzeb podopiecznych i ich rodzin. Program uwzględnia szeroko pojętą współpracę z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami świadczącymi specjalistyczną pomoc w zakresie wspierania rodziny ze szczególnym uwzględnieniem pomocy środowiskowej.

Koordynowanie i organizowanie działań w ramach Programu, inicjowanie nowych rozwiązań należy do zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zapolicach. Program realizowany będzie na terenie Gminy Zapolice w latach 2019 – 2021. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych rodziny należy wziąć pod uwagę uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji. Tak rozumiany Program stanowić będzie pełne i kompleksowe ujęcie systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

W ramach monitoringu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zapolicach, co roku będzie przedstawiał Wójtowi Gminy roczne sprawozdania z realizacji Programu, natomiast do dnia 31 marca każdego roku, Wójt Gminy przedstawi Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Podstawa Prawna

Zadania przyjęte do realizacji w ramach Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w następujących aktach prawnych:

- 1) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 r., poz. 998 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 2137 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. 2015 r. poz. 1390);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 1030 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 2220 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 554 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r., poz. 450 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 994 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 1265 ze zm.);
- 11) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2018 r., poz. 511 ze zm.);
- 12) Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Zapolice na lata 2011-2021.

PRZEWODNICZĄCY
RADA GMINY
Piotr Paweł Hryniuk

HARMONOGRAM realizacji zadań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny dla gminy Zapolyce na lata 2019 – 2021

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i tworzenie sprzyjających warunków jej prawidłowemu funkcjonowaniu.

Lp.	Zadanie/Realizatorzy	Działania	Termin realizacji	Przykładowe wskaźniki/rezultaty
Cel szczegółowy 1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny				
	PRACA Z RODZINĄ Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	1) Rozbudowa systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego: a) wsparcie dla rodzin z osobą długotrwale bezrobotną, b) rozwój systemu wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną i starszą, c) wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem, d) wsparcie rodzin z problemem uzależnienia, e) wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. 2) Poradnictwo specjalistyczne (konsultacje psychologiczne, porady prawne), 3) Kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych i współuzależnionych, 4) Dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych, 5) Zapobieganie niedożywieniu dzieci z rodzin	2019 – 2021	- liczba rodzin objętych pomocą rodziny wspierającej i asystenta rodziny, - liczba rodzin, które zostały objęte pomocą finansową, - liczba rodzin, które skorzystały z pomocy poradnictwa specjalistycznego (prawnika, psychologa, itp.) - liczba rodzin objętych programem dożywiania, - liczba rodzin objętych wydawaniem artykułów żywnościowych (Bank Żywności), - liczba rodzin, w których zapobiegnięto umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

		ubogich, 6) Akcje pomocowe: a) zbiórka podręczników i zabawek, b) zbiórka odzieży używanej, 7) Udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów żywnościowych, 8) Wspieranie rodziców w funkcjach opiekuńczo – wychowawczych: a) akcje informacyjne i promocyjne, b) współpraca z asystentem rodziny.		
Cel szczegółowy 2. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej				
PRACA Z DZIEĆMI Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	1) Pomoc dla dzieci z rodzin nieobjętych programami rządowymi w zakresie przygotowania wyprawki szkolnej, 2) Dofinansowanie wycieczki letniego i zimowego dla dzieci w tym dofinansowanie obozu terapeutycznego dla dzieci z grup ryzyka, wspieranie wyjazdów integracyjnych dzieci i młodzieży, 3) Dostęp do specjalistów dziecięcych dla wszystkich dzieci w terenie Gminy Zapolice (niezależnie od dochodu rodziny – psycholog, logopeda), 4) Tworzenie funduszy stypendialnych oraz przyznawanie stypendiów dla dzieci uzdolnionych z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, 5) Wspieranie promowania lokalnych liderów, 6) Utworzenie świetlic środowiskowej lub świetlicy	2019 – 2021	– liczba dzieci objętych wsparciem w postaci wyprawki szkolnej, – liczba dzieci uczestniczących w koloniach, obozach, zimowiskach i wyjazdach integracyjnych, – liczba dzieci objętych programem stypendialnym, – liczba świetlic środowiskowych, – liczba dzieci korzystających ze wsparcia oferowanego w świetlicach środowiskowych, – liczba zajęć dydaktycznych poświęconych tematyce profilaktyki uzależnień, – liczba programów informacyjno – edukacyjnych, – liczba osób objętych programami	

	BEZPIECZEŃSTWO	socjoterapeutycznej (pomoc w odrabianiu lekcji, kółko zainteresowań, wspólne gry i zabawy, pogadanki, wycieczki krajoznawcze, Internet, filmy), 7) Włączenie do programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno – edukacyjno – wychowawczych z zakresu dewiacji i dysfunkcji społecznych ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień, 8) Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem: – kontynuowanie i wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży. 9) Inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulacje medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych, 10) Wspieranie idei wolontariatu, 11) Inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego. 1) Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i osób dorosłych,	2019 – 2021	informacyjno – edukacyjnymi, – liczba wolontariuszy, – liczba dzieci korzystających z zajęć profilaktycznych, kółek zainteresowań i zajęć dodatkowych – liczba rodzin objętych monitoringiem przez GZI,

Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	2) Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie: - diagnoza skali zjawiska, - rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym, - rozwijanie programów promujących przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 3) Promocja programów profilaktyczno-edukacyjnych realizowanych z Policją, 4) Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży, 5) Ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie, - akcje informacyjne dla rodziców na temat zagrożeń uzależnieniami (alkohol, narkotyki, nikotyna, internet). 6) Kontrola zakazu sprzedaży papierosów i alkoholu dzieciom i młodzieży do lat 18. 7) Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez członków rodziny dzieci ze środowisk zagrożonych.	- liczba realizowanych programów dotyczących przeciwdziałaniu przemocy, - liczba osób uczestniczących w programach profilaktycznych, - liczba akcji informacyjnych na temat zagrożeń uzależnień, - liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży papierosów i alkoholu, - liczba rodzin objętych monitorowaniem.
Cel szczegółowy 3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej		

	PRACA Z RODZINĄ ZASTĘPCZĄ Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	1) Promowanie rodzinnej opieki zastępczej, 2) Ochrona dzieci pozabawionych opieki w rodzinie naturalnej przed instytucjonalnymi formami opieki, 3) Realizowanie szkoleń w zakresie tworzenia rodzinnych form pieczy zastępczej, 4) Wszechstronna opieka nad dzieckiem pozabawionym elementarnego oparcia w rodzinie naturalnej,	2019 – 2021	- liczba szkoleń, warsztatów, spotkań promujących rodzicielstwo zastępcze, - liczba osób biorących udział w szkoleniach, warsztatach, spotkaniach, - liczba rodzin zastępczych na terenie gminy.
Cel szczegółowy 4. Promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodziny ze społecznością lokalną				
	EDUKACJA Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	1) Wspieranie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecz. oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia, 2) Szkoła jako placówka integrująca wiedzę z różnych dziedzin, służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności, 3) Wspieranie i promocja uczniów uzdolnionych: - wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej.	2019 – 2021	- liczba dzieci objętych zajęciami rozwijającymi umiejętności społeczne, - liczba i rodzaj zajęć rozwijających umiejętności społeczne i przedsiębiorczość, - liczba dzieci nagradzanych, wyróżnianych z osiągnięcia edukacyjne, sportowe, itp.,
	SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK	1) Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży, 2) Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci	2019 – 2021	- liczba osób biorących udział w imprezach sportowo rekreacyjnych,

Wszyscy realizatorzy programu i partnerzy	i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej i turystycznej, 3) Współpraca z klubami sportowymi, 4) Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych, 5) Wspieranie różnych form turystyki krajowej, 6) Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży: a) doposażenie świetlic, klubów i miejsc spotkań. 7) Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie: a) realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania wolnego czasu, b) poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, c) zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w okresie wakacyjnym i zimowym.		- liczba imprez kulturalnych, sportowo – rekreacyjnych, - liczba dzieci biorących udział w zajęciach pozalekcyjnych, - liczba realizowanych projektów propagujących zdrowy styl życia,